

Förstudie – Rutiner/processer avseende enskilda vägar

Förstudie
Piteå kommun

KPMG AB

2023-02-27

Antal sidor 11

Antal bilagor 2

Piteå kommun

Förstudie – Rutiner/processer avseende enskilda vägar

2023-02-27

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, frågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av förstudie	7
3.1	Styrande dokument	7
3.1.1	Delegationsordning och bestämmelser	7
3.1.2	Bedömning	7
3.2	Arbetsprocesser	8
3.2.1	Handläggning	8
3.2.2	Drift och underhåll	8
3.2.3	Bedömning	8
3.3	Kontroll av beslut 2021–2022	9
3.3.1	Bedömning	9
4	Slutsats och rekommendationer	10
	Bilagor	12

1 Sammanfattning

KPMG har av Piteå kommuns revisorer fått i uppdrag att upprätta en förstudie av rutiner/processer avseende enskilda vägar. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Syftet med förstudien har varit att skapa tillräcklig kunskap hos revisorerna om arbetet med rutiner och processer av enskilda vägar, där fokus legat på huruvida uppföljning och kontroll av handläggning samt utbetalning av kommunala bidrag för drift och underhåll av enskilda vägar sker på ett likartat och rättssäkert sätt. Detta för att kunna avgöra om en fördjupad granskning behöver ske.

Vår sammanfattande bedömning utifrån förstudiens syfte är att det inte föreligger anledning att genomföra en fördjupad granskning av hanteringen av rutiner/processer avseende enskilda vägar i relation till intern kontroll och uppföljning. Handläggning av bidrag till enskild väg sker i allt väsentligt på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt. Däremot vill vi understryka ett par förbättringsområden för att säkerställa att nämndens delegering och återkoppling sker på ett likartat sätt.

Vid kontroll av handläggning av ärenden avseende bidrag till enskild väg utan statligt bidrag under 2021–2022 hanteras nästintill samtliga ansökningar på likartat sätt utifrån kommunens antagna bestämmelser, med undantag för två ärenden som beslutats på nämndnivå. Efter dialog med tjänstepersoner förklaras hanteringen av ärendena med att två gamla beslut behövde ersättas av samma instans som fattat besluten initialt. För bidrag till enskild väg med statligt bidrag sker detta per automatik och är delegerat till handläggare, inga beslut skapas för detta.

Vi noterar att det i delegationsordningen inte framgår tydligt huruvida delegaten för bidrag till enskilda vägar även har mandat att avslå ansökan. Efter intervju med ansvariga tjänstepersoner bekräftas det att ansökningar kan avslås, och att dessa hanteras och anmäls på samma sätt som beviljade beslut. Vi noterar att i de fall där en ansökan indirekt avslagits då ansökan inkommit i fel tidsperiod så har dessa beslut inte anmälts till nämnden.

De beslut som berör bidrag till enskild väg *med* statligt bidrag bör handläggas och anmälas till nämnden på samma sätt som de beslut som berör bidrag till enskild väg *utan* statligt bidrag. Detta då det enligt nämndens delegationsordning inte är verkställighet, utan just per delegation. Detsamma gäller för de avslagsbeslut som fattas. Vi noterar i dokumentationen vi fått ta del av att indirekta avslag, där sökanden inkommit utanför tidsperioden, att svaret till sökanden benämns som ett delegationsbeslut i underlaget när detta egentligen rimligtvis är verkställighet. Annars bör även detta anmälas till nämnden, eller anslås särskilt.

Mot bakgrund av genomförd förstudie rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

— Säkerställa att uppdaterade bestämmelser alltid finns tillgängliga och publicerade på kommunens hemsida.

Vi rekommenderar även samhällsbyggnadsnämnden att:

Piteå kommun

Förstudie – Rutiner/processer avseende enskilda vägar

2023-02-27

- Tillse att interna rutiner för handläggning av bidrag till enskilda vägar upprättas, för att säkerställa att samtliga ärenden sker på ett likartat sätt.
- Tillse att interna rutiner för uppföljning och kontroll av utbetalda medel upprättas.
- Revidera delegationsordningen gällande beslut om bidrag för enskild väg, tydliggöra vad som innefattas som delegationsbeslut och vad som är verkställighet samt hur detta ska anmälas till nämnden.

2 Bakgrund

KPMG har av Piteå kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att upprätta en förstudie avseende rutiner/processer kring enskilda vägar. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Enskilda vägar är de vägar som inte förvaltas av stat eller kommuner. Dessa underhålls av exempelvis gemensamhetsanläggningar, vägföreningar, vägsamfälligheter eller privatpersoner. Enskilda vägar är ett komplement till de allmänna vägarna för god framkomlighet och tillgänglighet i hela landet.

För enskilda vägar kan det utgå statligt bidrag för drift och underhåll. Detta ska ansökas om till Trafikverket, och för att kunna söka årligt driftbidrag ska det vara en sammanhängande väg på cirka en kilometer eller längre som leder till fast boende, näringslivet eller det rörliga friluftslivet och som tillgodoser ett kommunikationsbehov. Vägar som är av väsentlig betydelse som genomfartsvägar eller som uppsamlingsvägar för fritidsbebyggelse kan också få bidrag. För enskilda vägar som inte har statligt bidrag går det i Piteå kommun bra att söka kommunalt bidrag. Detta görs via en e-tjänst på kommunens hemsida och beviljad ansökan betalas ut senast 30 april varje år. Beviljad ansökan behöver inte förnyas och väghållaren är ansvarig för att anmäla ifall förutsättningarna för den enskilda vägen förändras. Bidraget går till drift och underhåll och väghållaren har det juridiska ansvaret för vägen. Det finns inget lagstadgat krav att betala ut bidrag till enskild väg, samhällsbyggnadsnämnden avsätter varje år i budget en summa för bidrag till enskilda vägar såväl med som utan statsbidrag.

Förstudien ämnar redovisa hur kommunen handlägger ärenden och följer upp bidrag till väghållare, för att sen avgöra ifall en fördjupad granskning behövs.

2.1 Syfte, frågor och avgränsning

Förstudien har syftat till att överskådligt undersöka huruvida handläggning och uppföljning av ärenden gällande enskilda vägar i Piteå kommun sker på ett likartat och rättssäkert sätt.

Förstudien har besvarat följande frågeställningar:

- Hur säkerställer samhällsbyggnadsnämnden att beslut om kommunalt bidrag till enskild väg handläggs utefter fastställda rutiner/processer?
- Finns det verktyg för att kontrollera och följa upp att beslut om bidrag till enskild väg följer de interna riktlinjer som tagits fram?
- Hur sker uppföljning och kontroll av hur utbetalda medel används?
- Hur sker uppföljning och kontroll av förändringar i förutsättningarna för respektive väghållare?
- Förekommer delägarskap mellan kommunen och privat väghållare vad gäller enskilda vägar?

Förstudien avgränsades till samhällsbyggnadsnämnden, men dokumentstudien utgick även från bestämmelser antagna av kommunstyrelsen.

Förstudien avser hantering av enskild väg som beslutats under 2021–2022.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6;
- Tillämpbara interna regelverk och policyer.

2.3 Metod

Förstudien har genomförts genom:

- Dokumentstudier av upprättade styrande dokument för handläggning av ärenden gällande enskilda vägar,
- Intervjuer med tjänstepersoner på samhällsbyggnadsförvaltningen,
- Kontroll av ärenden gällande bidrag till enskild väg 2021–2022.

Samtliga intervjuade tjänstepersoner har getts möjlighet att faktakontrollera förstudien.

3 Resultat av förstudie

3.1 Styrande dokument

3.1.1 Delegationsordning och bestämmelser

Bestämmelser för kommunala bidrag till enskilda vägar antogs av kommunstyrelsen 2018-11-28 § 242 och är vid tillfälle för granskning utgången (giltig till och med 2022-12-31). Reviderade bestämmelser ska enligt representanter från förvaltningen antas av kommunstyrelsen under våren, och vid intervju med handläggare framgår att riktlinjerna i all väsentlig mening kommer se likadana ut som tidigare. Detta går även att utläsa ur samhällsbyggnadsnämndens förslag till kommunstyrelsen 2022-12-08 § 164. Till dess att nya riktlinjer antagits av kommunstyrelsen fortsätter förvaltningen att arbeta utifrån bestämmelserna från 2018.

Tid för ansökan om bidrag är mellan 1 januari och 31 mars och kraven för ansökan beskrivs i punktform.

I bestämmelserna framgår det att beslut och utbetalning av kommunala bidrag till enskilda vägar såväl med som utan statliga bidrag är delegerat till handläggare med delegationsrätt, vilket utläses i delegationsordningen punkt 4.26 samt 4.27, se nedan bild.

Samhällsbyggnadsnämnden antog sin nuvarande delegationsordning 2022-03-30 § 49. Nedan framgår vad som gäller för delegat vid hantering av enskild väg. Merparten av de beslut vi kontrollerat baseras på föregående delegationsordning, där bidrag till enskild väg med statligt bidrag delegerats under 4.24 och bidrag till enskild väg utan statligt bidrag delegerats under 4.25.

	Enskild väghållning		
4.26.	Bidrag till enskilda vägar <i>med</i> statsbidrag inom ramen för Kommunfullmäktiges principbeslut och beviljad anslagsram		Ord: Handläggare
4.27.	Bidrag till enskilda vägar <i>utan</i> statsbidrag inom ramen för Kommunfullmäktiges principbeslut och beviljad anslagsram		Ord: Handläggare

3.1.2 Bedömning

Vi bedömer bestämmelserna som konkreta och tydliga och att de i hög grad fungerar som riktlinjer för förvaltningen i handläggningen av ärenden. Det finns inga interna rutiner eller lathundar, utan förvaltningen använder sig av riktlinjerna för arbetet. Vid dokumentstudie och intervjuer framkommer det att det över lag finns en god medvetenhet kring hur handläggning av ärenden kring enskild väg ska hanteras baserat på bestämmelserna och delegationsordningen. Vi noterar att kommunen gjorde ett omtag för att förtydliga riktlinjerna 2019 och att de nu gör språkliga ändringar

för att göra styrdokumentet än tydligare. Vi noterar att det till viss del inte är helt strukturerat gällande anmälan av delegationsbeslut till nämnden.

3.2 Arbetsprocesser

3.2.1 Handläggning

För enskilda vägar med statligt bidrag utgår per automatik kommunalt bidrag enligt bestämmelserna. Samhällsbyggnadsförvaltningen får årligen in en utanordningslista från Trafikverket med information om dessa vägar. Bidrag beviljas till väghållare och betalas ut utan att delegationsbeslut upprättas.

Av intervju med handläggare på samhällsbyggnadsförvaltningen framkommer det att det finns rutiner för hur ärenden som berör bidrag till enskild väg utan statligt bidrag hanteras. Ansökan sker via en e-tjänst på kommunens hemsida. Ansökan registreras sen direkt i dokumenthanteringssystemet och vägsträckan markeras ut i Geographic Informations Systems (GIS), som fungerar som en intern kontrollfunktion för förvaltningen då enskilda vägar som är berättigade till bidrag måste angränsa till allmänna vägar eller andra bidragsberättigade vägar. Handläggare tillskrivs ärendet och denne bereder utefter av kommunstyrelsen beslutade bestämmelser, där förutsättningar för bidrag framgår. Därefter signerar delegaten beslutet och anmälan registreras till nästkommande sammanträde.

3.2.2 Drift och underhåll

Väghållaren är juridiskt ansvarig för den enskilda vägen i fråga och ansvarar även för allmän framkomlighet, drift och underhåll. En väghållare kan vara samfällighetsförening, vägförening, gemensamhetsanläggning eller privatperson. Bidraget går till vägunderhåll, exempelvis vinterväghållning. Det är väghållaren som ansvarar att meddela kommunen om förutsättningar för den enskilda vägen ändras. Ingen uppföljning eller kontroll av bidraget görs av kommunen. Kommunen kan däremot upphäva bidrag samt kräva återbetalning om det framkommer att väghållare inte meddelat förändringar i förhållanden.

Vi noterar att det i den tillhandahållna listan över väghållare i kommunen framgår att Piteå kommun står listad, och därmed är delägare till enskilda vägar. Vid intervju med förvaltningen framgår det att kommunen är delägare i gemensamhetsanläggningar, där bidrag utgår, men kommunen varken driftar eller underhåller vägarna i fråga.

3.2.3 Bedömning

Vid dokumentstudie och intervju framgår det att förvaltningen är väl insatta i handläggning av ärenden gällande enskild väg. Man arbetar utifrån ett likartat sätt samt med en extra kontrollfunktion i kartsystemet GIS, vilket vi bedömer som positivt. Vi noterar även att ansökan i e-tjänsten enligt intervju inte ska fungera utanför tidsramen 1 januari till och med 31 mars, vilket vi bedömer som positivt ur ett

likabehandlingsperspektiv. Vi bedömer det som en brist att ingen uppföljning eller kontroll görs gällande de utbetalda bidragen.

3.3 Kontroll av beslut 2021–2022

Baserat på de tolv beslut som fattades under 2021 samt de elva beslut som fattades under 2022 kan vi konstatera att kommunen i stort följer de upprättade bestämmelser som finns. Delegationsbesluten som beviljar bidrag är framtagna och utfärdade på ett identiskt sätt med hänvisning till rätt punkt i delegationsordningen. De ansökningar som inkom där inget beslut behövde fattas då de redan fått beviljat bidrag sen tidigare, eller då de finns på Trafikverkets utanordningslista över väghållare som får statligt bidrag, hanterades per verkställighet av handläggaren och en tjänsteanteckning bifogades ärendet. Två av besluten berörde äldre ansökningar från 2019, där man lyfte besluten till nämndnivå då man ersatte tidigare negativa beslut som fattats av nämnden.

Vi noterar att det inte framgår tydligt i delegationsordningen huruvida delegaten har rätt att avslå ansökningar om kommunalt bidrag. Vid intervju med handläggare bekräftas det att delegationen även sträcker sig till avslag.

Det framgår av publicerade protokoll på Piteå kommuns hemsida att merparten av delegationsbeslut om bifall till bidrag för enskild väg utan statligt bidrag anmälts till nämnden på nästkommande sammanträde. I bilagorna nedan belyser vi att vissa beslut missats. Det går inte att utläsa att de delegationsbeslut som indirekt avslagit ansökningar som inkommit i fel tidsram anmälts till nämnden. Vi noterar även att det inte finns anmälningar till nämnden för de beslut som fattas gällande bidrag för enskilda vägar med statligt bidrag, vilket även bekräftas i intervju med handläggare.

En förteckning över besluten i fråga framgår av bilaga A Beslut 2021 och bilaga B Beslut 2022.

3.3.1 Bedömning

Av de dokument vi tagit del av, samt utifrån genomförda intervjuer framkommer det att det över lag finns en god medvetenhet kring hur beslut gällande enskild väg ska hanteras. Vi noterar dock att beslut gällande enskilda vägar utan statligt bidrag och med statligt bidrag hanteras olika, trots att bägge står som delegation i delegationsordningen. Vi noterar även att det, trots medvetenhet från förvaltningen, förekommit missar i anmälan till nämnden.

Utifrån förstudien gör vi därför bedömningen att det i varierande grad finns system för att följa upp och kontrollera beslut gällande enskild väg i enlighet med nämndens fastställda delegationsordning.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån förstudiens syfte är att det inte föreligger anledning att genomföra en fördjupad granskning av hanteringen av rutiner/processer avseende enskilda vägar i relation till intern kontroll och uppföljning. Handläggning av bidrag till enskild väg sker i allt väsentligt på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt. Däremot vill vi understryka ett par förbättringsområden för att säkerställa att nämndens delegering och återkoppling sker på ett likartat sätt.

Vid kontroll av handläggning av ärenden avseende bidrag till enskild väg utan statligt bidrag under 2021–2022 hanteras nästintill samtliga ansökningar på likartat sätt utifrån kommunens antagna bestämmelser, med undantag för två ärenden som beslutats på nämndnivå. Efter dialog med tjänstepersoner förklaras hanteringen av ärendena med att två gamla beslut behövde ersättas av samma instans som fattat besluten initialt. För bidrag till enskild väg med statligt bidrag sker detta per automatik och är delegerat till handläggare, inga beslut skapas för detta.

Vi noterar att det i delegationsordningen inte framgår tydligt huruvida delegaten för bidrag till enskilda vägar även har mandat att avslå ansökan. Efter intervju med ansvariga tjänstepersoner bekräftas det att ansökningar kan avslås, och att dessa hanteras och anmäls på samma sätt som beviljade beslut. Vi noterar att i de fall där en ansökan indirekt avslagits då ansökan inkommit i fel tidsperiod så har dessa beslut inte anmälts till nämnden.

De beslut som berör bidrag till enskild väg *med* statligt bidrag bör handläggas och anmälas till nämnden på samma sätt som de beslut som berör bidrag till enskild väg *utan* statligt bidrag. Detta då det enligt nämndens delegationsordning inte är verkställighet, utan just per delegation. Detsamma gäller för de avslagsbeslut som fattas. Vi noterar i dokumentationen vi fått ta del av att indirekta avslag, där sökanden inkommit utanför tidsperioden, att svaret till sökanden benämns som ett delegationsbeslut i underlaget när detta egentligen rimligtvis är verkställighet. Annars bör även detta anmälas till nämnden, eller anslås särskilt.

Mot bakgrund av genomförd förstudie rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att uppdaterade bestämmelser alltid finns tillgängliga och publicerade på kommunens hemsida.

Vi rekommenderar även samhällsbyggnadsnämnden att:

- Tillse att interna rutiner för handläggning av bidrag till enskilda vägar upprättas, för att säkerställa att samtliga ärenden sker på ett likartat sätt.
- Tillse att interna rutiner för uppföljning och kontroll av utbetalda medel upprättas.
- Revidera delegationsordningen gällande beslut om bidrag för enskild väg, tydliggöra vad som innefattas som delegationsbeslut och vad som är verkställighet samt hur detta ska anmälas till nämnden.

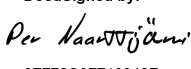
Piteå kommun

Förstudie – Rutiner/processer avseende enskilda vägar

2023-02-27

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:

6E772C8F718340E...
Per Naarttijärvi

*Certifierad kommunal yrkesrevisor och
uppdragsansvarig*

DocuSigned by:

0E8DEFF234FE4ED...
Anders Petersson

Certifierad kommunal yrkesrevisor

DocuSigned by:

D412F5B5B4984FF...
Andrea Ax Karlsén

Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

A Beslut 2021

Ärendenummer	Typ av beslut	Sökande	Ansökt	Beviljat	Anmält till nämnd
21SBN25	Delegationsbeslut 4.25	Vägsamfällighet	2021-01-18	Ja	2021-05-04
21SBN39	Delegationsbeslut 4.25	Samfällighetsförening	2021-01-20	Ja	-
21SBN66	Delegationsbeslut 4.25	Ensam vägghållare	2021-02-02	Ja	-
21SBN67	Delegationsbeslut 4.25	Vägförening	2021-02-02	Ja	2021-05-04
21SBN84	Tjänsteanteckning	Samfällighetsförening	2021-02-09	Beviljas automatiskt sen tidigare	-
21SBN85	Tjänsteanteckning	Samfällighetsförening	2021-02-09	Beviljas automatiskt sen tidigare	-
21SBN124	Tjänsteanteckning	Ensam vägghållare	2021-02-20	Beviljas automatiskt sen tidigare	-
21SBN160	Delegationsbeslut 4.25	Ensam vägghållare	2021-02-26	Ja	2021-05-04
21SBN161	Delegationsbeslut 4.25	Vägförening	2021-03-01	Ja	2021-05-04
21SBN168	Delegationsbeslut 4.25	Ensam vägghållare	2021-03-02	Ja	2021-05-04
21SBN252	Delegationsbeslut 4.25	Ensam vägghållare	2021-03-15	Ja	2021-05-04
21SBN1151	Delegationsbeslut 4.25	Vägförening	2021-12-17	Beviljades 2022	2022-03-30

Piteå kommun

Förstudie – Rutiner/processer avseende enskilda vägar

2023-02-27

B Beslut 2022

Ärendenummer	Typ av beslut	Sökande	Ansökt	Beviljat	Anmält till nämnd
22SBN17	Tjänsteanteckning	Samfällighetsförening	2022-01-07	Har statligt bidrag, beviljas automatiskt	-
22SBN41	Delegationsbeslut 4.25	Frivillig överenskommelse	2022-01-17	Ja	2022-03-30
22SBN42	Nämndbeslut	Samfällighetsförening	2019	Ja	-
22SBN47	Delegationsbeslut 4.25	Ensam väghållare	2022-01-22	Ja	-
22SBN101	Delegationsbeslut 4.25	Gemensamhetsanläggning	2022-02-08	Ja	2022-04-28
22SBN131	Delegationsbeslut 4.26	Ensam väghållare	2022-02-18	Ja	2022-04-28
22SBN146	Delegationsbeslut 4.25	Frivillig överenskommelse	2022-02-24	Ja	2022-04-28
22SBN220	Nämndbeslut	Samfällighetsförening	2019	Ja	-
22SBN311	Delegationsbeslut 4.26	Ensam väghållare	2022-03-22	Ja	2022-04-28
22SBN320	Delegationsbeslut	Ensam väghållare	2022-04-04	Ansökt för sent	-
22SBN627	Delegationsbeslut	Ensam väghållare	2022-06-01	Ansökt för sent	-